

- 2.Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2006. – 552 с.
- 3.Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: Підручник. – К.: КНЕУ, 2000.– 322 с.
- 4.Васильченко З.М. Оцінка ефективності інвестиційних проектів у банківській діяльності.// Фінанси України. – № 12, 2009, с.35–46.
- 5.Грідасов В. М. Інвестування: Навчальний посібник / В. М Грідасов, С. В. Кривченко, О. Є. Ісаєва. -К.: ЦНЛ, 2004. – 164 с.
- 6.Козик В.В. Оцінка ефективності інвестиційних проектів.// Фінанси України. – № 4, 2001, с.59–64.
- 7.Терещенко О.О. Ставка дисконтування у прийнятті фінансово-інвестиційних рішень // Фінанси України. – К., 2010. – с. 77-90.

УДК 330.322:631.11:336

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА ДЖЕРЕЛА ЇЇ ФІНАНСУВАННЯ

Черненко Л.В., к.е.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

Визначено особливості формування інвестиційних ресурсів та основні джерела фінансування інвестиційної діяльності. Досліджено стан інвестиційної діяльності України та запропоновано напрями її активізації.

Peculiarities in the formation of investment resources and major sources of financing investment activity. Research of investment activity in Ukraine and suggests directions for its activation.

Постановка проблеми. Активна інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств дозволяє прискорити темпи відтворення засобів виробництва. У свою чергу цей процес залежить від прийняття інвестиційних рішень суб'єктів підприємництва, які ґрунтуються на інформації про привабливість об'єктів інвестування. Все це переконливо свідчить про необхідність посилення уваги до розробки теоретико-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. Тому окреслена проблема формування інвестицій сільськогосподарських підприємств регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теорії і практики інвестицій, інвестиційної діяльності, формування джерел її фінансування та визначення напрямів інвестування вивчали зарубіжні вчені Г. Александер, Г. Бірман, Д. Бейлі, Л. Гітман, М. Джонк, Д. Норткотт, У. Шарп, С. Шмідт, М. Яхяєв та інші дослідники. Вагомий внесок у теорію інвестиційної діяльності, оцінки ефективності інвестицій та інвестиційної привабливості підприємств, а також в управління фінансовим забезпеченням інвестиційного процесу зробили вітчизняні науковці: І.О. Бланк, В.П. Галушко, О.І. Гуторов, М.С. Герасимчук, С.О. Гуткевич, Т.В. Майорова, А.С. Музиченко, Г.М. Підлісецький, А.А. Пересада, П.Т. Саблук, П.А. Стецюк, В.П. Савчук, В.Г. Федоренко, А.В. Чупіс та інші вчені-економісти. Але значна частина питань, що дасть змогу найбільш ефективно вкладати фінансові ресурси аграр-

них суб'єктів господарювання, ще залишається не розкритою, або потребує удосконалення.

Постановка завдання. Ефективна діяльність підприємств у перспективі, забезпечення високих темпів їх розвитку і зростання конкурентоспроможності в умовах ринкової економіки залежить від рівня їх інвестиційної активності і діапазону інвестиційної діяльності. Однак залучення інвестицій не є єдиним показником ефективної перебудови економіки. Важливе значення має раціональність використання залучених ресурсів. Відносини між суб'єктами інвестиційної діяльності вимагають глибоких теоретичних і практичних знань для ефективного здійснення різних видів інвестиційних ресурсів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначення сутності інвестицій, як економічної категорії, доцільно розглядати з точки зору макро- та мікроекономіки. Так, категорію «інвестиції» можна трактувати як: з точки зору макроекономіки – інвестиції є всі види ресурсів у вигляді відшкодованих витрат на раніше здійснені вкладення та частина приросту доданої вартості, які у сукупності забезпечують безперервність процесу розширеного відтворення; з точки зору мікроекономіки – інвестиції є вкладення фінансового, матеріального та нематеріального капіталу в об'єкти підприємницької діяльності з метою його примноження та/або отримання соціального ефекту. Такий підхід дасть змогу зменшити розбіжності, що присутні в існуючих трактуваннях категорії «інвестиції», та повною мірою відобразити всі її складові елементи [3].

Основними класифікаційними ознаками інвестицій є: об'єкти вкладання, характер участі в інвестуванні, мотиви й завдання здійснення, період інвестування, форма власності на інвестиційні ресурси, регіональна ознака, напрямок дії тощо. Згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність» під інвестиційною діяльністю розуміється сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [1].

Дійсність інвестиційної діяльності, як на мікро- так і на макрорівні, визначається ефективністю використання інвестиційних ресурсів. У цьому плані вирішальне значення мають результати господарської діяльності інвестиційних галузей. Їх технічний рівень, організація виробництва, здатність до засвоєння інновації здійснюють основний вплив на інвестиційний цикл, окупність і віддачу інвестиційних ресурсів [5].

Формування інвестиційних ресурсів визначається інвестиційною привабливістю підприємства. Інвестиційна привабливість підприємства характеризується сукупністю показників його фінансово-економічного стану, на основі аналізу яких потенційний інвестор може прийняти управлінське рішення щодо доцільності вкладення вільних коштів у розвиток цього підприємства без значного ризику їх втрати або неотримання очікуваного доходу на інвестований капітал [2].

Інвестиційні ресурси, що формуються підприємством у процесі здійснення інвестиційної діяльності, характеризуються низкою особливостей: 1) основна вихідна умова здійснення інвестиційного процесу; 2) зв'язок з про-

цесом початкового накопичення капіталу; 3) можливість використання реінвестованого капіталу; 4) безпосередній зв'язок із всіма стадіями життєвого циклу підприємства; 5) безпосередній зв'язок із всіма стадіями інвестиційного процесу; 6) безперервність процесу; 7) детермінованість та урегульованість параметрів процесу; 8) прямий зв'язок з метою та напрямками інвестиційної стратегії підприємства; 9) зв'язок з часовою перевагою власників підприємства; 10) умова забезпечення фінансової стійкості; 11) висока ступінь взаємозв'язку з досягнутою структурою капіталу, а також вартістю його залучення та можливостями ефективного використання.

Формування інвестиційних ресурсів є важливою складовою інвестиційної та загальної фінансової стратегії підприємства, а також вихідною умовою здійснення інвестиційного процесу на всіх його стадіях. Інвестиційна діяльність може здійснюватись за рахунок власних фінансових ресурсів інвестора (прибутку, амортизаційних відрахувань, грошових заощаджень громадян та юридичних осіб), позичених фінансових коштів інвесторів (облігаційних позик, банківських та бюджетних кредитів), залучених фінансових коштів інвестора (коштів, отриманих від продажу акцій, пайових та інших внесків громадян та юридичних осіб), а також бюджетних інвестиційних асигнувань [5].

Вибір джерел фінансування інвестицій дозволяє розрахувати пропорції в структурі визначених джерел формування інвестиційних ресурсів. Залежно від виду коштів існують такі методи фінансування інвестиційної діяльності, як самофінансування, акціонування, боргове фінансування, фінансування за рахунок дотацій, змішане фінансування.

Найпривабливішим методом фінансування інвестиційних проектів є самофінансування, яке здійснюється виключно за рахунок власних внутрішніх коштів підприємства, до яких відносять: чистий прибуток; амортизаційні відрахування; страхові суми відшкодування збитків; іммобілізовані надлишки основних та оборотних коштів, нематеріальних активів тощо. Такий метод фінансування включає можливість підприємства не тільки відшкодувати затрати, а й здійснювати за рахунок отриманого прибутку матеріальне стимулювання працівників, вирішувати питання соціального розвитку і, головне, здійснювати розширене відтворення та розвиток підприємства [4].

Основною метою формування інвестиційних ресурсів підприємства є задоволення потреб у придбанні необхідних інвестиційних активів та оптимізація їх структури з позицій забезпечення ефективних результатів інвестиційної діяльності. Проблема формування джерел інвестиційної діяльності в Україні посилюється дефіцитом інвестиційних ресурсів для структурної перебудови економіки. Це в свою чергу можна пояснити високим рівнем інвестиційних ризиків, на які не погоджуються ні вітчизняні, ні іноземні інвестори.

Користуючись статистичними даними, можна проаналізувати показники інвестиційної діяльності в Україні за період 2007-2010 років (табл. 1).

Аналізуючи дані, випливає висновок про те що кризова ситуація, яка склалась в Україні, призвела до великих втрат всіх галузей економіки. Одні-

єю із провідних галузей в Україні є сільське господарство, мисливство та лісове господарство, показники інвестування якого значно зменшились. Позитивним в інвестиційному середовищі можна вважати збільшення частки інвестиції в дану галузь до загальної суми в економіку (7,2% у 2010 р.).

Таблиця 1

Динаміка інвестицій в основний капітал сільськогосподарських підприємств України, млн. грн.

Вид діяльності	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.
Економіка всього	188486,1	233081,0	151776,8	171091,9
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	9519,2	16890,1	9381,7	12230,8
Інвестиції в сільське господарство у % до загальної суми інвестицій	5,1	7,2	6,2	7,2
Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги	9338,0	16682,1	9294,9	12105,9
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	181,2	208,0	86,8	124,9

Джерело: дані Державного комітету статистики України

Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств залежить від різноманітних природно - кліматичних, соціальних, економічних, фінансових та інших особливостей галузі. Успішна інвестиційна діяльність можлива за умови створення сприятливого інвестиційного клімату, тобто середовища, в якому проходять інвестиційні процеси. Воно формується під впливом політичних, економічних, соціальних та інших факторів, що визначають умови інвестиційної діяльності в регіоні і ступінь ризику інвестування. Параметрами оцінки інвестиційного клімату в країні, регіоні, галузі та підприємстві виступають кількісні та якісні характеристики їх стану та розвитку. В умовах реформування відносин власності і форм господарювання виникає гостра необхідність дослідження інвестиційного клімату функціонування сільськогосподарських підприємств з урахуванням регіональних особливостей.

Висновки. Підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю аграрних підприємств обмежується рядом чинників, зокрема умовами соціального та політичного середовища, рівнем кваліфікації та внутрішнім опором реструктуризації господарств. Усунення негативного впливу цих чинників є передумовою підвищення ефективності інвестиційного менеджменту та інвестиційної привабливості аграрного сектора. Врахування цих чинників дозволяє об'єктивно оцінювати інвестиційну діяльність у сільському господарстві. При аналізі процесів входження у сільське господарство інвесторів з інших сфер АПК необхідно враховувати високий рівень трансакційних витрат, які пов'язані з високим ризиком контрактних відносин з аграрними підприємствами у зв'язку з обмеженою дією законодавства щодо захисту прав кредиторів і державною аграрною політикою.

Оцінка процесу здійснення інвестиційної діяльності підтвердила відсутність жорсткої лінійної послідовності його етапів, що викликано особливостями структури управління аграрних підприємств, розмірами проектів, непо-

внотою і значною вартістю інформації. Врахування цих чинників дозволяє об'єктивно оцінювати інвестиційну діяльність у сільському господарстві. Удосконалення процесу входження зовнішніх інвесторів у сільське господарство за сучасних умов, пов'язане з покращанням ефективності прийняття рішень щодо залучення нових джерел інвестиційних ресурсів власниками господарств, визначенням напрямків співпраці інвесторів і власників землі та майна, а також інформаційною підтримкою і правовим захистом сторін.

Література:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-ХІІ від 18 вересня 1991 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
2. Інвестування : [підруч.] / В.М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. – К.: Знання, 2008. – 452 с.
3. Лабенко О.М. До питання про сутність понять «інвестування» та «фінансування» / О.М. Лабенко // Агроінком. – 2005. – № 11–12. – С. 64–67
4. Пересада А.А. Проектне фінансування : [підруч.] / Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. – К. : КНЕУ, 2005. – 736 с.
5. Федоренко В.Г. Шляхи підвищення ефективності інвестицій в Україні / В.Г. Федоренко – К. : Науковий світ, 2003. - 724 с.

УДК 339.747:339.9:339.747(477)

СВІТОВА ФІНАНСОВА КРИЗА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ В УКРАЇНІ

***Чумак В.Д., к.е.н., доцент, Пенделяк О.Г., магістрант
Полтавська державна аграрна академія***

Виявлено чинники кризових явищ, які вплинули на розвиток економіки України. Подано рекомендації щодо зменшення гостроти фінансової кризи та подолання негативних економічних явищ, що виникають внаслідок впливу факторів кризи.

The author reveals the factors of the crisis that affected the economy of Ukraine. The author suggest to reduce the severity of the financial crisis and overcome the negative economic effects that occur as a result of crisis factors.

Постановка проблеми. Світова фінансова криза, що розпочалась у США як криза ринку нерухомості та похідних фінансових інструментів, згідно з принципом глобалізації поширилася по всьому світу, дестабілізувавши і український фінансовий ринок. За останні роки увага науковців зосереджувалась на аналізі причин, факторів, особливостей прояву та шляхів подолання кризи. Та як би довго вони не шукали основну причину кризи, очевидно одне – світова економіка не є досконалою і тому сьогодні ми спостерігаємо наявність фінансової кризи в Україні. Основними її причинами експерти називають надмірно експансивну грошову політику Федеральної резервної системи США, наявність величезного дисбалансу у світовій економіці, зокрема великий профіцит у зовнішній торгівлі Китаю, значний торговельний дефіцит у США, вади системи управління ризиками в інвестиційних банках, недосконалість регулювання фінансових ринків на національному і міжнародному рівнях.